

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Abonementi árak:
 Helyben: Negyedévre . . . . . 3 korona
 Helyben: Félévre . . . . . 5 " "
 Helyben: Egy évre . . . . . 10 " "
 Külföldre: Negyedévre . . . . . 4 " "
 Külföldre: Félévre . . . . . 6 " "
 Külföldre: Egy évre . . . . . 12 " "

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

— Egyeszedik ára 4 fillér. —
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Békét kell kötni.

Írta: **Dr. Vattay Gábor.**

Szell Kálmán még májusban a 12-ik órától beszélt, azóta fél esztendő telt el kinos vajadások közt — mi lesz tehát? A válságot, az exlexet, a kormányzati tehetetlenséget fogjuk állandósítani? Avagy elérkeztünk volna arra a holtpontra, hol a parlamentáris rendszer felmondja a szolgálatot, mint a nemzet törekvéseinek kivívására alkalmatlan porond és célját szolgáló nem tudó eszköz? Sem egyik, sem másik eset nem következett be, hanem bekövetkezett a magyar nemzet életében mint kísértet folyton előtörő visszavonás.

Ki a hibás? A többség, vagy az ellenzék? Hiába vitatkoznánk rajta; egy bizonyos: hibás mind a kettő, hibás minden tényező, melynek a dolgok alakulata befolyása van s a dolgok ilyen alakulását meg nem gátolta, előre nem látta.

Hibásak pártjaink, melyek erejük mérlegelése a cél kivívására eszközül szolgáló képességeik és eszközeik ismerete nélkül vitték harcba a nemzet legszentebb érdekei céljából, legéletbevágóbb érdekeinket. Hibás a nemzet, mely legfőbb érdekeit érintő ezen harcban egységes közvéleményt nem tudott alkotni, hibásak államférfiaink, kik Istentől beléjük oltott tehetségeiket pártszempontoknak, udvari, személyes érdekeknek s nem tudom mi-féle szempontoknak alárendelve késedelmeskedtek döntő lépések megtételével a válságot kibogozni.

Most már a *lét és nem lét* kérdése lépett előtérbe.

Az állami lét sorvad, közéletünk züllésnek indul, gazdasági érdekeink sorban áldozatul esnek a bizonytalanság súlyos következményeinek, a nép lelkiületéből pedig napról napra pusztul az az óriási erkölcsi töke, mit alkotmánytisztelnek nevezünk. A parlamenti küzdelem többé eredményel nem vég-

ződhetik; mindkét fél elment ellentetes álláspontjának szélsőségére.

Meg kell tehát kísérelni a becsületes békekötést, mind a két fél kölcsönös engedékenysége alapján. Mert ha az egyik fél győzelme s a másiknak tökéletes veresége árán keresnék a kibontakozást, ez súlyos, végzetes következményekkel járna.

Akár az egyik, akár a másik győz, súlyos csapás egyrészt nemzeti törekvéseinkre, másrészt parlamentáris rendszerünkre, alkotmányunkra. Ha a többség győz, megvan mentve a parlamenti elv, az alkotmány sarktétele, de a kérdésnek szerencsétlenül történt előirányozása folytán porba gázolhatik legszebb reményeink színe-java, nemzeti törekvéseink, eszményeink elérésének lehetősége. Ha a kisebbség győz, lábbal lesz tiporva az alkotmányos többségi elv, meg lesz támadva alkotmányunk alapja, legalizálva lesz a turbulens elem uralma, az anarkia. Mindkét esetben pedig közben az állam legvitálisabb érdekei fölládoztatnak, sárba tiporattatnak s a küzdelem nevében alkotmányunk épségén üttetnek talán soha többé helyre nem hozható rések.

Rettegünk a válság ilyen kibonyolításától. Nem kívánjuk egyik fél győzelmét sem, sőt félünk bármelyik győzelmének bekövetkezésétől.

Nem helyeseltük a kisebbség erőszakát — de ha bármelyik győzne egy oldaluan: ez küzdő felekhez immár hozzáncolt óriási horderejű más-más nemzeti érdeknek leverése lenne.

Mit tegyünk tehát? Hogyan állítsuk meg a nemzeti szerencsétlenség felé rohanó parlament szekekrét? Hogyan kiáltuk nekik oda a netovább tiltó szavát? Hogyan akadályozzuk meg a nagy nemzeti öngyilkosságot? Egy mód van: ragadják meg a fegyverszünet alkalmát a parlament higgadt, békés

vezéregyéniségei a békés kibontakozás intézésére.

A nagy válságnak elfajulása föltétlenül oda vezethető vissza, hogy a kisebbségben a higgadtabb, a vezetésre hivatott férfiak kiengették a kezükből a gyeplőt s a turbulens és politikai tapasztalatok híján szükölködő ifjuság vette át a vezetést, mely természetesen heves ellenzéki álláspontjában rejlő óriási lendítő erő folytán akaratan kívül ragadtatott a harc napi eseményeivel mindég tovább és tovább. Viszont a többségben az akció reakciót szül elvénel fogva, de a dolog természeténél fogva is lassankint az erőszakos nézet kerekedett felül, mely a dobott keztyüt kész felvenni, a harcot hasonló lelkesültséggel folytatja; mindezt pedig lehetővé, sőt elkerülhetlenné tette a békés irányzat híveinek visszavonulása.

Ha már most azt látjuk, hogy a harc hevében előrehaladottakat megállítani, vagy feltartóztatni, őket kiegyezésre bírni s meggondolásra inteni nem lehet: akkor elérkezett az a 12-ik óra, melyben minden hazafiak — pártkülömbőség nélkül — kötelessége a közbelépés.

Ezektől a békés és tekintélyes, a harctól félreállott politikusoktól várjuk a közbelépést. Szell Kálmán, Apponyi Albert, Kossuth Ferenc, Zichy János, Héderváry Károly, és Justh Gyula, olyan férfiak, kik a harcban exponálva nincsenek. Ők bírnak olyan tekintéllyel, melylyel ezen utolsó pillanatban közbelépven, a szerencsétlenséget még megakadályozhatják. Nekik találni kell módot, melynek alapján a válság kibonyolítható. Nekik kötelességük, hogy most már minden egyéni tekintetet félretéve, egész tekintélyük latba vetésével a béke érdekében közbelépjenek. A nemzet várakozással néz feléjük, tőlük várja a gyors cselekvést, mert ha késedelmeskednek, soha többé helyre nem hozható hibát követnek el. Régen vártuk az ő férfias fellépésüket, melynek bizonynyal lesz eredménye,

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknek** légzőszervek hurutos bajainál, ugmint **idült bronchitis, szamarhurut és** különösen **lábbadozóknál influenza után** ajánlatik.

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. Kellően szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban átlagosan 4 kor. ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alatt eggel legyen ellátva!

J. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájcz)

mert a hosszú cél és eredmény nélküli harcot a nemzet már megunt, annak veszélyeit érzi. Tehát erélyes és a harcok irányzatokat kiegyenlítő közbelépést várunk a higgadtabbaktól.

Magyar ipar — külföld haszna.*)

Irta: Dr. Rácz Lajos

Bámulatok gyámoltalanságunk miatt tulajdon iparunk miképpen válik saját veszedelmére külföldi érdekek előmozdítójává, feltűnő példájára bukkantam ipari viszonyaink tanulmányozása közben. — Egyik botgyárunk, névszerint nem akarom megnevezni, hiteles hivatalos adatok szerint a botokat, félgyártmányul állítva elő, egész tömegben eladja külföldre 1 és 2 filléres átlagárakon.

Nézzük most már a félgyártmányul kivitt árunak további sorsát. Az a külföldi gyáros, a ki megvette, kissé átfesteti, lakkoztatja, rakat rája teljesen belső érték nélkül való fémeifraságot, végére vasburkot, az egész anyagban, munkadíjban mindenestül vajmi kevésbe kerül. Azután visszakerül a kész bot és a magyar fogyasztóközönség fizet érte, csak a legsilányabbért nem kevesebbet 1 koronánál, de igen gyakran, kivált divatujdonság címén, öt koronánál drágább árakat is. Még pedig ugyan jó piac vagyunk erre a cikkekre, mert egyik szellemes írónk megjegyzése szerint bottal járó nép lévén nálunk a gyerekeknek is sétatálcá kell.

Vegyük szemügyre már most, hogyan alakul e áruciklusban az aktív — passzív? Megelőzőleg előrebocsáthatjuk, hogy már maga ez a körút, kettős szállítási költséget, esetleg, ha Ausztrián kívüli külfölddel hoz kapcsolatba, még kettős, kombinált megvámolást is okozva, a termelést drágítja, minden elkerülhetetlen

*) A „Budapesti Hírlap”ból vesszük át e cikket.

ok és szükség nélkül. A mi természetesen ellenkezik a gazdaságos termelés alapelveivel. De vegyük tovább, ki nyer, ki veszít?!

A külföldi gyáros az olesón szerzett félgyártmány további kikészítéséhez szükséges segéd anyagot és munkaerőt persze maga körül szerzi, így ezek ellenértéke már az illető külföldi nemzetgazdaság aktívuma lesz. Épp így az illető gyáros vállalkozói magányeresége is, mely pedig, leszámítva a leszámítandókat, az előbb említett árak összehasonlításából látható, hogy jó nagy percent lehet. — Végül az üzleti nyereségek fokozódását, a vállalatok emelkedését az a külföldi államgazdaság, mint adóalapjainak szilárdulásán, szintén aktívájára írhatja. — Nem szabad kicsinyelni e hatást, habár számszerűleg ritkán mutatható ki.

Nagyon fontos egy iparvállalat fejlődése az államgazdaságra, nemesak közvetlen, hanem közvetve is, azáltal t. i. hogy másokat is nagyobb gazdasági tevékenységre serkent, bátorít egy jól prosperáló üzlet, így mind többen fejlődnek közteherviselésre képesebbeké.

Tehát: nyer a külföld magán-, nemzeti és állami gazdasági élete: És veszít? Veszít: a gyámoltalan magyar gyáros, mert az ő munkája gyümölcsét nagyjából külföldi társa szedi le, az ő vállalata pedig marad alárendelt és önállóan biztosított jövődjü, erőteljes üzlettel fejlődni nem képes. Kaporja tovább másnak a gesztenyét, Veszít: a magyar munkás, mert a továbbföldolgozás révén az árból a munkát illető rész már külföldi munkásé lesz. Pedig ez az árban kombinált munkadíjnak nagyobbik fele. Veszít: a magyar fogyasztóközönség, mert a teljesen fölösleges kettős utaztatás, vámköltség, esetleg külföldi közvetítők, szétosztó nagykereskedők költsége és nyeresége, a hosszabb forgalmi processzusban fokozódó reklámköltségek és már magában az egyszerű tény, hogy a boton egy gyáros helyett

kettőnek kell nyerni: mind arra hatnak, hogy a magyar vevő sokkal drágábban juthat hozzá, mintha a cikornyás utat nem tette volna meg. Végül veszít: a magyar államgazdaság, mert hiába várjuk, hogy az így dolgozó iparvállalat föllendüljön, megszilárduljon.

A passzívum tehát: a magyar magán-, nemzeti és állami gazdaságra hárul mindenestül, az aktívum mind a külföldé. Ez olyan világos, mint a nap, mégis oly sötét, mint a szomorúság. Pedig ez csak egy cikk, a melynek magában nincs nagy jelentősége.

De hozhatnék föl még sok más, visszás helyzetünknek valóságos mozaik-képét. Talán kisszerűeknek tetszenek e dolgok külön-külön, de együtt, magasabb szempontból tekintve, megdöbbentő jelenséggé szövődnek.

Pedig ez a mi szomorú példánk is mily könnyen a legjobbra fordulhatna. Csak a magyar gyáros ne sajnálna a jelen esetben nevétségesen csekély áldozatot, hogy a bot teljes kikészítéséhez szükséges vajmi csekély berendezést megszerezze és munkásait a csinosabb, ügyesebb munkára is kitanítsa, aztán ilyen szegényletes vargabetük nélkül kész árukat hozzon közvetlenül forgalomba. Maga is nyerne, közérdeket is szolgálna.

De mikor olyan jól esik — panaszkodni!

KÖZIGAZGATÁS.

× Számonkérő szék. A vármegye számonkérő széke e hónap 11 én tartja meg ülését Rásó Gyula alispán elnöklété alatt a vármegye házában. A számonkérő szék ezen ülésében a megyei tisztikar munkájának és ügyforgalmának felülvizsgálását és köteles ellenőrzését fogja gyakorolni.

Rákóczi imádsága.

A Nemo című történeti dalműből.

Irta: gróf Zichy Géza.

Istenünk, nagy Isten,
Mindenek királya!
Tekints le kegyesen
Mi magyar hazánkra.
Tekints le harcára,
Bénuló karjára,
Igaz szent ügyünknek
Te légy a kővára!
Isteni szép virág
A magyar szabadság,
Mennysorság kertjében
Kezdeddel szakítád.
Ne engedd: jogunkat
Poklokra taszítsák,
Te vagy a hatalom,
Te vagy az igazság.
Hasznomat, üdvömet
Tetőled nem kérem,
Hadd folyjon hazámért
Utolsó csepp vérem.

Darvass Testvérek.

NÖIDIVAT ÁRUHÁZA

Főter a Hungária kávéház mellett.

Csak hazám céljához
Dicsően elérjen,
S utolsó szavammal
Nevedet dicsérem!

Nemo.

Magyar történelmi dalmű.

Irta: gróf Zichy Géza.

Gróf Zichy Géza tegnap a Csokonai-Kör felolvasó ülésén bemutatta legújabb alkotását, a Nemo című 4 felvonásos magyar történelmi dalművet.

A költőt az a gondolat ihlette, hogy magyar zenéjü, nemzeti szellemü dalmű keretében megírja a Rákóczi-induló születésének történetét.

Kinek lekében fogant a Rákóczi-nóta? Senki senki se tudja. Csak sejtjük, találgatjuk. Zichy Géza regényes szép mesébe foglalja azt a gondolatot, hogy a Rákóczi-nóta költője egy sokat szenvedett, bujdosott, halálra gyötört, Rákóczihoz holtáig, élete árán is hű ma-

Tisztelettel értesítik a Debrecen és vidéke t. utjokról visszaérkezve

az őszi és téli ujdonságok, női és gyermek felöltők

legdivatosabb és legszebb darabjait szerezte be.

gyar nemes lelkéből fakadt. Ez a névtelen a dalmű hőse, a kit Rákóczi Nemonak keresztelt el.

Itt adjuk rövid foglatban a dalmű meséjét.

Előjáték.

Ezelőtt kétszáz esztendővel, 1703. tavaszán történik az előjáték. III. Achmed szultán birodalmában, a tenger partján, a virágok mezején haldoklik Zrinyi Ilona, II. Rákóczi Ferenc anyja. Jussuf bég török fogságba került és törökké lett magyar főúr Elek fiát is kényszeríteni akarja hogy legyen renegáttá. Elek azonban hegedűjével visszaszökik hazájába, magával viszi Zrinyi Ilona gyűrűjét fiához és egy szál fehér rózsáját, hogy ültesse el a honi földbe. Elek megtogadja, hogy halálig eltitkolja meggyalázott nevét és névtelen hű szolgája lesz Rákóczi Ferencnek. Zrinyi Ilona hazasóvárgó. fiát. nemzetét megáldó dal után meghal.

Első felvonás.

Kis-Tapolcsányban történik 1706-ban. Itt pihen Rákóczi nejjével és udvarával. hölgyközönségét hogy őszi bevásárlási

A politikai válság.

Saját tudósítónktól.

Budapest, dec. 1.

Ismét elérkeztünk a válságnak fordulópontjához. A Kossuth-párt délutáni értekezletének kombinációjába vészett a délelőtt. Rég ideje már, hogy olyan délelőtti virradtunk, melyen a politikai széleskörű dominál. Csöndes volt a t. Ház tájéka, csak néhányan keresték fel az olvasótermet.

A szabadelvűpárt klubhelyisége is mentes volt délelőtt minden feltűnőbb emóciótól. A Kossuth Lajos-utca déli korzója alakult csupán holmi fiók-parlamentté, a harci párt emberei ott sétáltak, hol meg megálltak a Nemzeti Kaszinó előtt és ott csoportba tömörülve, élénken, hangosan vitatkoztak, mintha csak a képviselőház folyosóján volnának. A csoportban ott voltak báró Kaas Ivor, Kubik Béla, Zboray Miklós, Várady Károly, Kovács Pál, Förster képviselők stb. Ők azok, a kik minden áron kívánják a harcot tovább, még az ország pusztulása árán is.

Az ő tulzó, sőt veszedelmes felfogásukkal szemben áll a józan elem s ezek között külön kell szólnunk, mivelhogy párt kötelékébe nem tartozik, Eötvös Károlyról. Alkalmunk volt ez ellenzéki politikusként véleményét a legutóbbi eseményekről hallani. Eötvös távol óhajtja tartani magát a késhegyig menő harctól, mert szerinte a parlamentarizmusnak az a követelménye, hogy a kisebbség engedjen a többségnek.

Már pedig ha Tisza Istvánnak megvan a többsége, mindarra, a mit eddig tett, nevezetesen a parallel-ülésekre vonatkozó határozatra is, akkor ez akkor is megszűnik házszabály sértésnek lenni, ha máskülömben az is volna. Mert a többségnek joga van mindent elhatározni, a mit a haza javára jónak lát. A harcot csak addig lehetett folytatni, a míg a többség felfogásáról kétségek ál-

lottak fenn. Ezek a kétségek megszűntek. A többség megkapta a maga kielégítő katonai programját, az ország kapott egy liberális kormányt. Eötvös épp ezért távol tartja magát ettől a parlamenti harctól is. Ugyanigy tesz Vázsonyi Vilmos.

A kormány támogatására ugyan nem adják magukat, de a klerikális izü harcolók mellé sem állanak.

Egyébként annyival tisztában kell lenni, hogy a béke máról-holnapra nem lesz meg, mert fognak maradni a haza álláspontján is néhányan. Így a Szederkényi-frakció, néhány néppárti és néhány Kossuth párti, de ezek együttvéve nem lehetnek annyian, hogy hosszabb ellentállást ki tudjanak fejteni. Mindez a közeli napokban elválik.

*

Más forrásból a következőket jelentik: A függetlenségi pártnak a taktika kérdésében két részre szakadt frakciói megegyeznek abban, hogy parallel ülések mellett, a házszabályok roncain nem kötnek békét a kormányval. A párhuzamos ülések felfüggesztése esetén már hajlandó a békepárt megadni minden módot a törvényes rend helyreállításához, míg a harci párt, a melyhez a Szederkényiek és érdekes módon a néppárt is csatlakozik, csak az esetre szerelnek le, ha a képviselőház egyenesen megsemmisíti a parallel ülésekre vonatkozó határozatát.

Az ellenzéki táborban különben maguk sem tudják, hogyan oszlik meg a két frakció. Ma délelőtt jelentette ki a függetlenségi és negyvennyolcas párt alelnöke, Tóth János, hogy azt hiszi, a mindenesetre tovább harcolók száma sem haladja meg a tizet. Viszont Ugron Gábor a képviselőház olvasótermében fogadást ajánlott arra, hogy a békepártnak nincsen tizenöttnél több tagja.

Egyszóval: éppen nincsen ok arra, hogy arról, hogy a békekötés már csak éppen a protokollumba iktatásra vár,

még beszélni is lehessen, Tiszán mulik a dolog.

Tisza helyzetét barátságtalanná teszi a volt nemzeti párt akciója, amely jelentékenyen megcsappantotta a szabadelvűpárt számát. Mindazok, a kik az utolsó időben kiléptek a szabadelvűpártból, gróf Apponyi Albert vezetésével egy táborba állottak. Ott van a vezér, Apponyi, a régebben kiléptettek közül gróf Zichy Jenő, Hock János, gróf Bethlen Bálint, Nosz Gyula, Lendl Adolf, Óváry Ferenc, Ivánka Oszkár, a huszonkilenc volt nemzeti-párti, aki egyszerre lépett ki, Frey Ferenc és Smialovszky Valér. Ma megint van kilépő tagja a szabadelvűpártnak: Hollaky Imre.

S szombatig — ha addig Tisza nem gondoskodik arról, hogy a parallel ülésekre vonatkozó határozat érvényét veszítse — napról-napra tart a disszidensek táborának a szaporodása. A volt nemzeti-párt vezetői, akik közül négyen ma délelőtt hosszasan tanácskoztak gróf Apponyi Albertnek Werbőczy-utcai lakásán, azt hiszik, ötvenen lesznek a kilépők, akik a Continental-szállóban bérelnek helyiséget, de külön párttá egyelőre nem alakulnak.

Ime, a kibontakozás aktái.

MULATSÁG.

* **Jurista-bál.** Rohan az idő, szinte futva rohan. Maholnap itt a farsang is, ezer színes mulatságaival, jókedvével és vidámságával együtt. Mikor egy egy éjszaka olyan nagy kárpótlása ezer és annyi bunak, bajnak és gyötremnek! Felcsendül a Rác Károly, vagy a Magyar testvérek vidám muzsikája és annyi báj, illat és káprázatos szemsugár között, mely majd szép asszonyaink és kecses leányaink lelkének tükréből — szemünkből — felvillan, csodá-e, ha majd pár röpke órára igazán azt hisszük:

— Soh'se halunk meg!

A kecsgető önámításnak kétségte-

Desalleurs francia követ, vén róka, szerelmével üldözi a fejedelemlő udvarhölgyét Badinyi Klárát. Hosszas bujdosás, szenvedések, rabság és üldözés után jut el Rákóczi udvarába Elek, ki csodás dalával elbűvöli Klárát, Bercsényi gróf síheder fiát Lackót s később Rákóczit is. A fejedelem átvéve tőle Zrinyi Ilona bucsulevelét és gyűrűjét, udvari hegedősévé fogadja s mert nem akarja nevét megmondani elkereszteli Nemonak. Nemo és Klára megszeretik egymást; de vesztükre tör a boszuáló francia követ, kit Klára megcsufolt. Rákóczinak utána jön Sienyavszka Elizabeta lengyel hercegnő, kinélegykor a bujdosó Rákóczi menedék-helyeket talált. Desalleurs azonban oda-tereli az udvari urakat, Vayt, Andrásyt, Sennyeyt és később a fejedelem nejét, hogy Nemet mint kalandor nőcsábítót leplezze. De Lackó a válságos pillanatban ruhát cserél a lengyel hercegnővel s általános hahota közt megjelenik a hercegnő köpenyében.

Második felvonás.

Ugyancsak Kis-Tapolcsányban történik néhány hónappal később. Magyar urak, idegen követek jönnek-mennek Rákóczihoz. Megjelenik Bercsényi a nyers szavu hős. csipkedi, gunyolja a heverőket de fellobogszemében a tűz, mikor Sándor ezredes és Bottyán generális nagy diadaloikat jelentenek. Dalra gyujt, táncra perdül az udvar, Nemo a hegedős bűbajos magyar dalt zeng a nemzeti zászló örökkévalóságról. Megkéri Klára kezét, meg is kapja, vig kézfogót ülnek, midőn a gonosz Desalleurs fondorlatai előtérbe nyomulnak, a konstantinápolyi nagykövet hamis levelével azt a vádat bizonyítja, hogy Nemo megtagadta hitét, hazáját, nemzetét és török lett, csaló, rabló, gonosztevő. Ezt bizonyítja a török követ-séggel megjelenő Juszuf bég, Nemo atyja is.

Vége a boldogságnak, Rákóczi elüzi udvarából a hegedőst és Nemo elbujdosik.

Harmadik felvonás.

Ket évvel később, 1708-ban Nyitra mellett, a Zobor hegyén játszik. Nemo a barátok kolostorában szerzetesnek öltözve él. Sirt és épen, midőn három kuruc az elfogott s kémnek vélt Dessalleurst hozza hogy a felakasszák a legelső fára. Nemo az utolsó pillanatban megmenti Desalleurs magába tér, bevallja ármánykodását, megérkezik Klára s a két szerelmes egymás keblére borul. Ekkor jön a megsebesült Rákóczi Bercsényivel. Mig a szerelmesek boldog jövőről álmódoznak, Rákóczit négy vasas labanc megtámadja. Nemo ásót ragad és élete árán megmenti Rákóczi életét. Arája és Rákóczi fejedelmi karjai közt meghal, de mielőtt lelke elszállna, bus élete minden keservét, lángját, honszerelmét belelehel a Rákóczi-nótába, melyet örökül hagy küzdő nemzetének. Nemo meghal s a teljes pompájában felhangzó Rákóczi-indulóval legördül a függöny.

Ujj kész női és gyermek ruha üzlet. Vizvári L. E. és Társa cég

Simonffy-utca 2.

Alánlja a legolcsóbb kész női ruháit, u. m. kész alj-bluzzal együtt 2 frittól feljebb. Kosztümök posztóból 4 frittól feljebb. Gyermekruhák 50 krtól, Bluzok 60 krtól, Reform schlafrokk 2.20 krtól, a legújabb divatu selyem bluzok minden fogadható árban nagy választékban kaphatók.

lenül egyik legkedvesebb színtere lesz majd a farsangon az 1904. év január hónap 9-ikének estjén a Bika pazar dísztermében lezajló jurista bál. Készülnek is reá már most is a város, sőt vármege szerte. A Kossuth és Miklós-utca torkolatánál meg tegnap óta két hatalmas zászló is hirdeti már, hogy jön, hogy itt lesz nem sokára a *leányalmok* földi, legalább egy éjt eltartó, mese országa a *juristabál*. Pompás meghívóit és pazar fényű táncrendeit e bálnak, a rendezőség költséget nem kímélve, egyébként már meg is rendelte a fővárosi és jó hírű Károlyi György papirkereskedő cégnél. Ugy tudjuk, hogy azok maholnap itt is lesznek s hogy azokat a rendezőség mihamar szét is fogja küldeni.

H I R E K.

Naptár. szerda december 2. Róm. kat. Bibiana prot. Bibiana görög orosz (november 19) Plató. Zsidó: Kitlav 13. Nap. kel: 7 óra 14 p. nyugszik 3 óra 53 p. Hold kel 2 óra 47 p. délután, nyugszik: 4 óra 5 perc. éjjel.

Zichy Géza új magyar dalműve.

A Csokonai-kör felolvasó ülése.

— dec. 2.

A Csokonai-kör felolvasó ülésére tegnap este 6 órakor roskadásig megtelt a városháza nagy terme díszes, előkelő közönséggel.

Az ülés egyetlen felolvasása gróf Zichy Géza *Nemo* című 4 felvonásos magyar történelmi dalműve volt.

A pompás, hazafias hévtől izzó, költői lendületű szöveg részletes meséjét a *Szabadság* mai tárcájában ismertetjük a hol a költő szíveségéből egy gyönyörű vers részletet is közlünk, *Rákóczi imáját*.

Pont 6 órakor nyitotta meg a felolvasó ülést Komlóssy Arthur alelnök szép beszédben üdvözölve és méltatva a kör világhírű vendégét, a ki mint költő, mint zeneszerző és mint zongoravirtuóz egyaránt méltán arat dicsőséget és szerez a magyar névnek a külföldön is becsületet és diadalokat.

Gróf Zichy Gézát a közönség tünnetű tapsokkal fogadta. Mellette ültek az emelvényen dr. Wolafka Nándor püspök, Komlóssy Arthur alelnök, Simonffy Imre kir. tanácsos, Kovács József polgármester és Oláh Károly közművelődési tanácsos.

Zichy Géza rövid előjáró beszéddel vezette be *Nemo* című operaszövege felolvasását, elmondva, hogy őt az örökkévaló Rákóczi-nóta ismeretlen szerzőjének szenvedései, keserű ihlették a mű megírására s az a gondolat vezérelte, hogy zenében és szövegben megérzékitse, hogyan született a Rákóczi-induló.

Ezután hozzáfogott a mű felolvasásához. Előadása melegségén, a tárgyba való lázas elmerülésén érezhető volt, — mennyire szívéhez nőtt ez a tárgy, ez az eszme s a dalmű minden alakja.

A szöveg valóban szerencsés, becses alkotás, érdekfeszítő meséje, hazafias lendülete, izgató, hatásos jeleneteinek bőrsége, jól jellemzett alakjainak feltétlen érdekessége egyaránt alkalmassá teszik

ezt a Rákóczi személye s a Rákóczi nóta körül forgó remek szöveget a megzenésítésre.

Mondhatom, joggal nézhet a nemzet nagy várakozással Zichy Géza e dalműve elé s minden művelt magyar ember szívből kívánhatja, hogy a nemes grófnak sikerüljön az izról-izre magyaroknak tervezett zene megkomponálása is oly teljes mértékben, mint a szöveg sikerült. Akkor ez a mű nemzeti dalmű-költészetünk legkiválóbb jelentőségű eseménye lesz.

A szöveg előjátékát, első és harmadik felvonását maga gróf Zichy Géza olvasta fel, míg a leghosszabb és leghatásosabb második felvonás felolvasását Rudnyánszky Gyula vállalta el.

A műnek hatása a közönségre rendkívüli volt. Feszült figyelemmel kísérte a hallgatóság a mese fejleményét, a cselekmény bonyodalma és kifjldését, a hangszerrel lázasan lüktető jelenetek valósággal megbűvölték a közönséget. Egyes jeleneteknél kitört és percekig zugott a taps, megakasztva a felolvasást. A hazafias szellem oly bensőséges, oly egyszerűen igaz és természetes e költői műben, hogy gyakran könnyekre fakasztották a közönséget a megindító, nemzeti erőttől duzzadó szép jelenetek.

A mű felolvasása félnyolcig tartott. Szünni nem akaró ünneplő éljenzés tapsvihar zugott a teremben percekig, a közönség igazi lelkesedéssel, rajongással hódolt gróf Zichy Géza alkotó szellemének.

Komlóssy Artur melegen megköszönte a felolvasást és ezzel az ülést bekezesztette.

Hangverseny a színházban.

Gróf Zichy Géza és a városi dalegylet.

— dec. 2.

Holnap csütörtökön lesz a debreceni színházban az a nagyszabású, részben történelmi hangverseny, melyet a városi dalegylet a siketnémákat gyámolító egyesület javára rendez.

Már tegnapi számunkban részletes hiraással voltunk a rendkívül érdekes és értékes művészi eseményről, sőt a hangverseny teljes műsorát is közöltük.

A városi dalegylet e hangversenye valóban nagyszabású lesz és minden ízében méltó a közönség óriási érdeklődésére, mely abban nyilvánul, hogy nem csak az esti előadásra, hanem a déli félhelyaras főpróbára is már csaknem minden jegy elfogyott.

A műsor mesésen gazdag, valamennyi száma meglepetést keltő.

Fokozza az esemény nevezetességét Zichy Géza gróf, a világhírű művész és zeneköltő személyes közreműködése, nemkülönben az a körülmény, hogy a hangversenyen a grófnak nem csupán ismert becses zeneműveinek szép részleteit fogja élvezhetni a közönség, hanem két valószínűságot is lesz, Egyik a *Gemma* című táncelőjáték, melynek leghatásosabb részét fogják bemutatni, másik a most készülő *Nemo* című magyar történelmi dalmű egy énekszám, a kurucok férfikara.

A *Gemma* eddig még csak Prágában került színre óriási sikerrel, a magyar királyi dalszínház a jövő évben fogja bemutatni, A *Nemo* még teljesen új, szövegét még eddig senki sem ismerte, a Csokonai-kör tegnapi felolvasó ülésén mutatta be a költő először, zenéje pedig most készül és a színházban holnap előadásra kerülő részlet az első a műből, mely nyilvánosság elé jut.

A hangverseny többi számai is egytől-egyig rendkívül érdekesek. — A lapunkban már közzétett teljes műsor és a közreműködők előkelő, díszes névsora kétségtelenné teszi, hogy a holnapi hangverseny legjelentékenyebb eseménye lesz a debreceni téli évadnak.

*

A csütörtöki hangversenyen szereplő dalegyleteket értesíti a rendezőség, hogy a *színházi első próba ma szerdán délután 4 órakor*, a nyilvános *főpróba* pedig az előadás napján *csütörtökön déli fél 12 órakor* lesz.

* **Zichy Géza gróf látogatásai.** Zichy Géza gróf tegnap dr. Wolafka Nándor püspök társaságában látogatásokat tett Kiss Áron püspöknel, Vogel Pál és gróf Zedtwitz Alfréd ezredeseknél, Puky Gyulánál, Rásó Gyulánál, Kovács József polgármesternél és Oláh Károlynál. Felkereste végül Géresy Kálmánt, mint a Csokonai-kör elnökét. Városunk vezetőfőrfiai mindenütt a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak arról az értékes társadalmi munkáról, melyet a nemes gróf egyrészt irodalmi körünk felvirágoztatása, másrészt a szegény siketnémák felsegélyezése körül Isten kegyelméből való nagy művészetével kifejt.

* **Miniszteri látogató.** Szabó Sándor vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszteri tanácsos tegnapelőtt és tegnap városunkban időzött. A miniszteri tanácsos ezen alkalommal Oláh Károly városi közművelődési tanácsos kíséretében megtekintette a siketnémák helybeli iskoláját hol is a látottak fölött a legnagyobb elismerését és dicséretét nyilvánította. — Majd hivatalos látogatásokat tett Oláh Károly kíséretében a miniszteri tanácsos Rásó Gyula alispán, Kovács József polgármester, Weszprémy Zoltán megyei és Vecsey Imre városi főjegyzőknél. E látogatásai alkalmából köszönetét nyilvánított a hatóságok fejeinek a siketnémák ügye iránt tanúsított érdeklődésükért s annak további támogatására kérte fel őket. Tőlünk, a miniszteri tanácsos a tegnap délutáni vonattal Ungvárra utazott, hol a város kérelmére szintén a

URIÉS NŐIRUHAKAT

LEGSZEBBEN TISZTIT

Férfi ruhákat szakember javít és vasal.

Hrabéczy Antal

rubafestő és tisztító intézete.

Debreczen, Széchenyi-u. 42.

siketnéma iskola felállításának ügyét ment el megbeszélni és elintézni.

* **A városi főjegyző betegsége.** Mint részvétellel értesülünk Vecsey Imre városi főjegyző e mostoha időjárásban olyan erősen meghűlt, hogy attól származott láza miatt pár napig a szobát kénytelen őrizni. A főjegyző betegsége csak muló baj s remélhetőleg pár nap alatt újból teljesen egészséges is lesz.

* **Esik eső...** Sajátságos és szinte érthetetlen időjárás nehezedett reánk az idén. Nemesak a politikai élet ege villámos és zivataros, hanem megfordult fenekestül a természet időjárására is. Nem is szeszélyes már ez az idő, hanem valóságos hóbotos és érthetetlen. Nem volt tavaszunk, se nyarunk a szó igazi s még inkább a megszokás valódi értelmében. Sőt nincs már se ős, se tél. Minden természeti törvény és rend ellenére egymást váltogatják: rideg tél a tavaszban és enyhe, szivárványos nyári meleg és eső — mint e napokban is — a máskor havas és egészséges hidegre fagyott őszben, sőt immár a tél elején. Ma is, hogy e sorokat írjuk, zápor hull az égből, csorog az eres, locs-pocs minden felé és kiderülésre, avagy havazásra, fagyra reménytelen kilátással és esővel terhelt fellegekkel boros az ég. Esik eső szépen, csendesesen... De vajjon mi lesz velünk? Egészségünkkel, terményeinkkel gazdasági, társadalmi és politikai életünkkel ennyi áldástalan zivatar között?... Ugy latszik, hogy a magyarok Isten igazán hátat fordított már nekünk. Es ver-ver még jobban, mint a hogy azt már réges-régen megszokhattuk...

* **A képkiallítás.** A műpártoló egyesületet nagy kellemetlenség érte. Tegnap kellett volna a képkiallítást megnyitni, de a képek Budapestről még mindig nem érkeztek meg, a szállítmány valahol utközben megakadt, úgy hogy az iparos otthon Simonffy utcai dísztermében még ma is üresen meredeznek a falak. Ennélfogva a kiállítás még ma sem megnyitható.

* **Jelentkezést mulasztott népfelkelők.** Az ez év folyamán a kötelezett őszi jelentkezést elmulasztott népfelkelőkre ugyan kellemetlen kilátások várnak, megbüntetik őket ugyanis kötelezett katonai jelentkezés elmulasztásáért. A debreceni 7-ik népfelkelő járás parancsnoksága tegnap mutatta be e mulasztók jegyzékét a város katonai ügyosztályánál. E kimutatás szerint 88 debreceni illetőségű népfelkelő mulasztotta el az ez idei őszön a jelentkezést, kiket most már a politikai hatóság megbüntetni lesz kénytelen. Egyidejűleg figyelmeztetjük a mulasztókat, hogy ha katonakönyveikkel a város katonai ügyosztályánál önként jelentkeznek, immár el nem kerülhető büntetésük enyhébb lesz.

* **Közeleg a Mikulás.** Lám a kereskedővilág szorgalmasan lapozgatja a kalandáriumot. Vannak ünnepeink, amelyeket a kirakatok hirdetnek jó előre, nehogy a vevők a velők összeköttetésben levő, családi jellegű, meglepetésekről megfeledkezzenek. Ilyen szent Miklós püspök napja is, amely vasárnap lesz, de a melyre már most figyelmeztetnek benünket a cukrászok és játékkereskedők kirakatai, melyekben glédába állítva pirosnak a különböző nagyságu sóprós

krampuszok s vattaszakálias Mikulások. — Az iskolákból hazatérő gyermekcsereg élénk csoportokba áll az üzletek előtt s néma áhitattal tippeli ki magának azt a piros bábút, amelyet leginkább szeretne látni eszméskájában, ha vasárnap odaszalad az ablakhoz, hogy megnézzze, mit is hozott hát a Mikulás?

* **Nagy drágaság a sertés piacon.** Hol nincs ma drágaság? Mindenütt fölszöktek az árak, ahol élelmiszereket árulnak. Az eledel, a táplálék az emberiség nélkülözhetetlen szükséglete: ennek az árát lehet legjobban fölhasználni. A termelő, tenyésztő, de különösen az adás vételt üzletszerűleg közvetítő vállalkozók élnek is a helyzet kihasználásával. Most kezdődtek meg a sertés ölések nagyban; a háztartás szükséglete a zsír, a gazdaszszonyok ilyenkor igyekeznek az éléskamarát egy esztendőre zsirral, szalonnával ellátni. A legutóbbi vásárkor volt eddig a legnagyobb a sertés fölhasználás és legolcsóbb a vételár. Az idén alig volt valamire való koca; annál kevésbé zsirra érett állat. Az élő súly kióját koronájával számították, a mi hallatlanul magas ár, de könnyen érthető, ha figyelembe vesszük, hogy a sertészsir kilója 1 korona 60 fillér s gyakran egy kis kókusz-zsir is keveredik bele. Az ideai dísznótorok, e hagyományos téli családi ünnepségek erősen megeszappannak, se pénz, se koca; napról napra nyomorúságosabb az élet.

* **Halálozások.** Tegnap elhunytak a következők: Fazekas Zsuzsanna ev. ref. 17 éves, Kokas Sándor ev. ref. 9 hónapos, Debreceni Sándor ev. ref. 44 éves, Kiss Elek ev. ref. 3 hónapos, Horváth Eszter ev. ref. 6 hónapos, Tóth Lajosné róm. kath. 24 éves, Berta Balázné ev. ref. 40 éves, Mattyasovszky Nándorné róm. kath. 68 éves, Dobozi Andrásné ev. ref. 63 éves.

* **Ellesett párbeszéd.** A huszadik század termő talaja az aszfalt.

Aszfalton nő fel a gyerek, azt tapossa a serdülő hajadon és a kalandra vágyó ifiúr. Azért hogy sikos, csuszamlós az aszfalt, botlani is szoktak rajta és az emberiségnek majdnem a fele tényleg el is vágódik.

Mindazonáltal vannak kivételek.

Egy magas, szerfölött elegáns hölgy halad a korzón. Gyönyörű csokros cipője van és ezt mindenki konstatálni tartozik, a ki vele szembe jön, — akár akarja, akár nem.

Egyszer csak két fiatalember mellett kell elhaladnia. Az egyik azt mondja a másiknak, de egész hangosan:

— Milyen bájos angyal.

A hölgy azonban szörnyen óvatosan rakogatja a csokros, kis cipellőit. Egy kicsit arrafelé fordítja a fejét és azt mondja haragosan, lenézően:

— Ezt épen nem mondhatám önről.

— Hiszen nagysád nem is tud úgy hazudni mint én...

— Szemtelen!

* **Elfogott csavargók.** Tegnap a rendőrség két csavargót fogott el. Az egyik Péter Szedelin hely és foglalkozás nélkül járkált, a rendőr igazolásra szólította fel, de nem tudta magát igazolni, a rendőrségen lecsukták. — A másik Kiss Gyula helybeli illetőségű, csavargásért többször büntetett egyén. Részegen botrányt csinált, mivel hasonló dolgokért már gyakran meg volt büntetve, a rendőrségen lecsukták.

* **Mulató bérkocsis.** Kiss István bérkocsis tegnap reggel berugva megállott kocsijával egy kisebb kocsma előtt. Maga bement a kocsamába, kocsiját és lovát felügyelet nélkül az uton hagyta, később kijött, felült kocsijára és a leg-

gyorsabb hajtásban robogott végig a főtéren s a Csapó-utcaán. A kocsista rendőr bejelentette a kapitányságnak.

* **Talált szür.** Tegnap délután a Péterfi-utcaán, a honvéd laktanya közelében egy fehér szürte találtak. A megtaláló fölvitte a szürte a II-ik kerületi kapitányságra, hol igazolt tulajdonosa átvetheti.

* **Rövid hírek.** *Borzasztó orkán.* Tegnapelőtt Fiumében szirokkó és bórá dühöngött, amelyek elsodorták a mólót, a világító toronnyal összekötő hidat. A toronyór csak úgy tudott megmenekülni, hogy a tengerbe ugrott, ahonnan kötéllel húzták ki. A világító torony megdőlt és egy méternyi súlyt. — *Muszka vadság.* A Spériában horgonyzó Auróra nevű, 9 méter széles hadihajó alatt egy matrót büntetésül háromszor áthúztak. A harmadik áthúzás után halva került ki a tengerből. — *Elmerült hajó.* A múlt hétfőn O-Bacsénél nagy vihar dult a Tiszán, amely egy hajót elsüllyesztett. Az elsüllyedt hajóval egy fiúcska is a hullámok közt veszett. — *A legdrágább fém.* A rádium, ez a csodálatos fém eddig is igen drága volt, most pedig, hogy az előállítására szolgáló joachiustali uranium oxid kivitelét az osztrák kormány megtiltotta, egy kilogrammja 24 millió korona. — *Dus arany lelet.* Gyomán, Oláh Lajos téglagyáros telepén, egy halom felásása közben sok aranytárgyat találtak. Az ásatást folytatják.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti, festészeti és fényképnapgyitási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.

x Kaiser Salamon Debrecen, Hatvan-utca 2. szám. Részletfizetésre minden áremelés nélkül, évi lakással bíró hitelképes családoknak, úri, női divatruk, fehérneműek, férfi, fiu és leány ruhák tükör és képek raktára.

* **Olvasóink figyelmébe** ajánljuk, hogy szinehagyott avagy elpiszkolódott ruháikat olcsó árak mellett Konez Józsefnél festessék és tisztíttassák. Főútlelet Batthányi u. 2. sz. a. Műhely Vár u. 7. sz. zenészsorán.

x Az előkelő férfi világ figyelmébe ajánljuk *Fekete Jakab kalap és férfi divatárú különlegességeinek üzletét, főtér kistemplom mellett kifogástalan szabású férfingek.* Nagy választék angol olasz és Pichler féle sport kalapokból valamint feltűnő szép nyakkendő ujdonságok olcsó szolid szabott árak.

x Legszebb legolcsóbb karácsonyi és újévi ajándék. A közeledő karácsonyi és újévi alkalmából kérem a n. é. közönséget, hogy bármi nemű megrendelését megelőző eszközölni sziveskedjék.

Felvételek naponta boros vagy esős időben is délelőtt 9 órától délután 4-ig. Egyben felhívom a n. é. közönség szives figyelmét Platus nagyítás Auqarel Rástel és olaj festményeinkre.

Bármily kis és régi fénykép után életnagyságban és élethűen készítek 3 nap alatt (vidékre 8 nap) művészi kivitelű Platin nagyítást 12 korona kerettel együtt. Specialitás gyermek felvételben. *Balkányi Antal* fényképész műterme piac u. 81.

x Ne határozzon addig hogy mit vágyon kargesonyi ajándékot férfi ismerősének mi meg nem tükinti az *alföld legnagyobb tájték pipa metsző* üzletét a városházával szemben a Debrecen sör-

esarnok mellett. Hol határozottan a legalkalmasabb ajándékokat talál férfiak részére.

x Betétek a Debreceni első takarékpénztárnál. A debreceni első takarékpénztárnál elhelyezett takarékpénztárak és checbetétek a múlt hónapban a következő forgalmat tüntetik elő. 1903. nov. 1. állomány volt; 16,593,887 kor. 95 fillér; novemberben betéttett 764310 kor. 58 fill. kivételt 524,279 kor. 82 fill. A betétek állománya 1903. nov. 30-án 16,833,918 kor. 71 fillér.

x Karácsonyfa díszek nagy választékban. Csak saját gyártmányú cukorkák, habsütemények, mandulás karikák, tea sütemények és piskóták kaphatók: Riesz Lipót cukrásznál.

Ma este az **Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.**

S Z I N H Á Z.

M ü s o r.

Dec. 2. szerda: *Pesti nők*, daljáték. C.
Dec. 3. csütörtök: *A dalgyűlés hangversenye*.
Dec. 4. péntek: *Pesti nők*, daljáték. A.
Dec. 5. szombat *Pesti nők*, daljáték. B.
Dec. 6. vasárnap: délután *Szulamit*, zsidó daljáték este *Simonyi őbester*, vígjáték. *Előszőr*

— (**Pesti nők**.) Ma kerül másodszor színre *Lehár Ferenc* új daljátéka, a *Pesti nők*, melynek vasárnap telt ház előtt zajos sikere volt. Általános a hozzáértők véleménye, hogy *Lehárnak ez a legszebb zenéje*, mely valamennyi eddig bemutatott új daljáték zenéjénél értékeesebb. — Gyönyörű dallamok, hatalmasan felépített együttesek és karok, költészet, erő és élet lüktet ebben a muzsikában. Az énekes személyzet teljes készséggel vitte diadalra a darabot, *R. Réthy Laura* évek óta nem jutott ily pompás, nagy énekes szerephez, melyben hangja, művészete, tudása ennyire érvényesült volna. *Mezei, Karacs, K, Hegyi Lili, Faragó* szintén kitűnők és az összesek játéka minden kényes igényt kielégíthet. Ezért valószínű, hogy a közönség állandóan megtölti a színházat a *Pesti nők* előadásaira.

— (**A színház jövője**.) A debreceni színház bérlete 1905. május 31-én jár le; de mint illetékes forrásból értesülünk, a színházi bizottság már a jövő év elején fog a színház jövő bérletének kérdésével foglalkozni. A színházi bérlet sorsát 1904. tavaszán döntik el, a mi még egyrészt a bérlő igazgató kellő időben való szervezkedésére ad módot, másrészt elősegíti a színház nézőtere célszerű átalakításának, ujjaépítésének megvalósíthatását. Forrásunk szerint a színházi bizottságnak 1904. januári ülésén lesz alkalma ezzel a kérdéssel foglalkozni.

— (**Cigányverseny a színházban**) *Dankó Pista* szobra javára a Népszínházban óriási sikert ért cigányverseny nyomán a vidék nagyobb színházaiban is rendeznek cigányversenyeket. Pozsonyban, Nagyváradon, Szegeden, Kolozsvárt, Aradon rendkívüli tetszést arattak a cigányversenyekkel. A debreceni színházban az év utolsó három napján, december 29-én, 30-án és 31-én rendez *Makó igazgató*

cigányzene versenyt. Mind a három estén *Dankó Pista* népsziműve, a *Cigányélet* kerül színre, melynek felvonásai közt fognak városunk, a vidék és a főváros legkitűnőbb cigányzenekarai versenyezni.

— (**A színház igazgató h iradása**.) Ma, szerdán kerül másodszor színre *Lehár Ferenc* 3 felvonásos operettje a *Pesti nők*. A főszerepet ismét *R. Réthy Laura* fogja játszani.

Pénteken ismét a *Pesti nők* kerül színre *A. bérletben*.

Vasárnap este ismét premiére lesz színházunkban, színre kerül *Martos Ferenc* 3 felvonásos vígjátéka, a *Simonyi őbester*. A vígjátékban az egész személyzet részt vesz. A darabot az igazgatóság fényes kiállítással hozza színre, szépek lesznek a *Simonyi* huszárok egyenruhái, melyet *Orosz Dezső* főrubatáros felügyelete alatt a színház szabó műhelyében készítettek. A vígjáték főbb szerepeit *Hahnel Aranka, Csige Ilonka, Jeszenszky-kné, Krémerné, Klenovits, Krémer Jenő Pataky, Sebestyén* játsszák.

— (**Makó igazgató Budapesten**.) A debreceni színház igazgatója ismét Budapestre utazott, hogy megnézze a fővárosi színházak legújabb darabjait és közülök az értékeesebbek előadási jogát megszeresse.

T A V I R A T O K.

A Kossuth-párt értekezlete.

Budapest, dec. 1. A Kossuth-párt értekezlete délután 5 órakor kezdődött és csaknem éjfélig tartott. Rendkívül izgalmas vitatkozás folyt. A politikai világ lázas érdeklődéssel várta az értekezlet eredményét, mely általános meglepetést, sőt megdöbbenést keltett. Valószínű, hogy a békéből semmi sem lesz. A küzdő párt nagyon erős, Kossuth le fog ondani s a pártban szakadás áll be.

Budapest, dec. 1. Az értekezlet 5 órakor kezdődött. Négyen a leszerelés mellett, négyen a küzdelem folytatása mellett beszéltek. *Kossuth* javaslatot terjesztett be, hogy az esetben, ha tegnapi békefeltételeit elfogadják, a ketős ülések elmaradnak és az obstrnáció szereljen le. *Kossuth* ezt a javaslatát pártkérdésnek nyilvánította. Azok, akik nem járulnak hozzá, lépjenek ki a pártból. Erre óriási vihar támadt. Állítólag a békepártiak nagy többségben vannak.

Más hír szerint jóval nagyobb a harcelók száma. Az ülésen 55-en vannak jelen, a kik el nem jöttek mind a harc folytatását kívánják.

Budapest, dec. 1. Hosszu izgatott vita után huszonheten a leszerelés ellen és huszonheten a leszerelés mellett szavaztak. Egyenlő szavazatok lévén, az értekezlet határozat nélkül osztott szét. *Kossuth* nem szavazott. A szavazás kommentálása után kijelentette, hogy lemond az elnökségről. A Kossuth-párt értekezletének eredménye éjjel fél tizenkettőkor

jutott nyilvánosságra a politikai körökben, hol részben fájdalmas meglepetést, részben kinos megdöbbenést keltett.

Tanácskozások Tiszánál.

Budapest, dec. 1. A miniszterelnököt ma sokan felkeresték, köztük *Fejérváry* és *Héderváry* volt miniszterek. Később *Kossuth* és *Tóth János* jelentek meg Tiszánál és egy óra hosszúra tartó tanácskozást tartottak a miniszterelnökkel.

Kilépések a szabadelpártból.

Budapest, dec. 1. A szabadelpártból a mai napig összesen harmincnyolcan léptek ki. Még — állítólag — tizenheten kilépnek.

Betiltott obstrukciós tüntetés.

Budapest, dec. 1. A főkapitány betiltotta az egyetemi ifjuság egy részének holnap estére az obstrukció mellett tervezett nagy gyűlését.

Gabona tőzsde.

Budapest, dec. 1. Buzakinálát mérsekelt, vételekdy tartózkodó. Nyugodt irányzat mellett 20 ezer métermázsra került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő kódos.

Buza áprilisra	7.69—70
Rozs „	6.60—61
Zab „	5.48—49
Tengeri „	5.16—17
Repece augusztusra	11.75—85

Regenycsarnok.

A tejtostvér.

Negyedik rész.

(Folytatás)

Elmondta neki, hogy mitén áll nágyapja betegsége.

— A nagy ütőer tájkán nagy bajok vannak és a sziverése nagyon szabálytalan.

Ez igen izgatottá teszi a beteget és meg kell őt kimélni a legesekélyebb felindulástól is. Feltétlen testi és nyugalomra van szüksége.

Ebhez tartsd magadat. Jó éjszakát. Még két beteget kell meglátogatnom, mielőtt hazamegyek. Majd ha kissé beleélted magadat az itteni viszonyokba, látogass el hozzám valamelyik reggel, akkor majd hosszasan beszélgethetünk.

Savinien magára maradt a csendbe borult nagy házban, szomorú hangulatban megebédelt és korán visszavonult a szobájába.

Ugyanaz a szoba volt ez melyben azelőtt is lakott és midőn reggel kinos álmoktól megzavart éjszakán pihenéséből felébredt, és kinyitotta az ablakot, a régi ismerős tájképet látta maga előtt, a mely nemhogy felvidította volna, hanem még növelte azt a levertséget, mely erőt vett a lelkén.

Pedig a szemei elé a kora reggeli szőke verőfényébeu elterülő tájon tavaszi üdeség és virágfakadás tárult.

Az ablak a virágba borult kertre meg a gyümölcsösökre nyílt és a keleti szellő fuvalma megmegrengette a gyümölcsfák hófehéren hullámozó virágait. — A szilvafák zöldes fehérségének, a körte- és cseresznyefák tompa hősínének és almafák halványrózsás szíromzatának

színes árnyalatai együvé olvadtak. E habfehér virágtenger közepett az orgonabokrok biboros lilaszínű fürtjei, amott a Judás fajának rózsaszín bokrétaí inogtak.

A barázdabillegő halk éneke és a cinegék éles füttyörészésének vidám zenéje belevegyült a tavaszi illatárba. Mialatt Savinien a tavaszi megújulás e ragyogó ébredését szemlélte, a multak ködbevesző, édes emlékei feltámadtak a lelkében és egyuttal teljes tudatában volt annak, hogy milyen lelki átalakuláson ment ő át azóta.

Felöltözködött és lement az ebédlőbe, melynek üveg ajtói szintén a kertre nyilottak.

A nagy szederfa alatt, a mely a terrasra vetette árnyékát, ott állt még a mohlepte kőpad. A háznak ezen része egy cseppet sem változott. A földszinti fogadótermen áthaladva Savinien ráakadt édes anyja megszokott nyugágyára, melyen nyári időben pihenni szokott az eperfa árnyában; a szekrényre, a melyben a kézimunkáját tartogatta, az ódon négyszögletes zongorára, a melyen Lou-éssart Gabriella divatjukat mult kerिंगket játszott.

Savinien előtt egyszerre feltámadt anyja bűvös-bájos képe, a kinek ő volt a bálványa, a ki gyermekkorában fáradhatatlan gondoskodással és becéző anyai szeretettel halmozta el őt.

És azokhoz az önvádakhoz, a melyekkel eddig is illete magát, hozzájárult most még az a kínos lelkifurdalás is, hogy a míg élt, nem szerette őt eléggé, mikor meghalt, hogy a siker önző és hiábavaló hajhászása közben megfélekedett erről a drága jó anyáról, a ki oly áldozóan nevelte, olyan hőiesen védte az apja szigora ellen és a halálában is feléje tárta ölelő karjait.

(Folyt. köv.)

Adler féle havanna rumot

tessék nyomtatékosan kérni, mert számtalan silány utánzat van forgalomban.

Adler és Gold, cs. és kir. udvari szállítók, KASSA.

Kapható fűszer és csemege-üzletekben.

Donogán

és

Somossy

Kunz József és Társa utódai

Debreczen,

Kistemplombazár.

Ujonnan átalakított divatáruház.

Menyasszonyi kelengye.

Vászon, asztalnemű, kész fehérneműek.

Téli

alsó ruházat óriási raktára.

Kivánjon csak SELLE & KARY-féle

FREDIN

Legjobb tisztító-szer

minden finomabb cipőhöz, sárga és fekete

Különösen ajánlható box-alfa, escaria chewreus és lakkecipőhöz.

Wien XIII.

Telefon szám 335.

Nagy Lajos

Magánkutató, (privát detektív) okmány-szerző és házasságközvetítő irodája

Debreczenben, Mester-u. 12.

Elfogad mindennemű megbízásokat, magánnyomozásokat és megfigyeléseket kötevényesebb természetű családi ügyekben is. Megszerez nagykorúsítási, örökbe fogadási, névmagyarosítási, nőülési stb. engedélyeket s házasságközvetítéseket a legnagyobb titoktartás mellett eszközöl.

Elvállja továbbá kereskedők és magánosoknak hitelezőkkel való kiegyeztetését, fizetési halasztások (Moratorium) kieszközölését körlevelek és mindennemű üzleti reklam nyomtatványok megcímzését és postai expedícióját.

HIVATALOS ORAK:

Réggel 8 órától — 12 óráig,
Délután 2 órától — este 8 óráig.

Frisch-féle

szabadalmazott alsónadrágok

Debreczen és vidékére kizárólag

FEKETE JAKAB

férfi divat kalap és fehérnemű üzletében, Debreczen, főtér.

Üzlet áthelyezés végett rendkívül leszállított árak!

Kalapok, cipők, ingek, nyak-kendők, gallérok, kézelők, harisnyák, zsebkendők, esőernyők, pénz-, szivar-, cigaretta- és dohánytárcák, zsebkések, ollók, gyermekjátékok, gyermekkoscsik, ajándéktárgyak stb. — Téli sapkák, trikóingek, trikónadrágok **hallatlan olcsó árban.**

Miklós és Markbreit bazár, Frohner-szálloda mellett.

Az üzlethelyiség kiadó!

KELETI-FÉLE

szérvkötőkben! Keleti-féle legújabb os. és kir. szab. szérvkötős pneumatikus gummi pelottával a legtökéletesebb a maga nemében! Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitűnő fekvése által felülmul minden más gyártmányt.

Árak: Egyoldalu | Kétoldalu
12 korona. | 24 korona.

Uj! Igen célszerű. Uj!

Keleti-féle os. és kir. szab. higiénikus gummi szérvkötős rugós nálkül gyenge anyomásiránt érzékeny betegeknek legmelegebben ajánlható.

Törvényesen védve. Árak: Egyoldalu | Kétoldalu
kor. 10. — kor. 20.

Testgyógyászati gyáraimban teljes jótállás mellett készülnek továbbá: járő- és támgópek, műfüzők ferdénöttek részére.

műlábak és műkezek

— amputáltak részére. —

Has kötésk. gummi-göcsér-harisnyák stb. stb.

Betegtoló székek és kocsik.

Uj! Uj! Cs. és kir. szabadalmazott szagtalan Fontos!

szoba-ürszékek,

légmentesen elzárható (szagtalan) fedéllel. Eredeti gyári árak mellett!

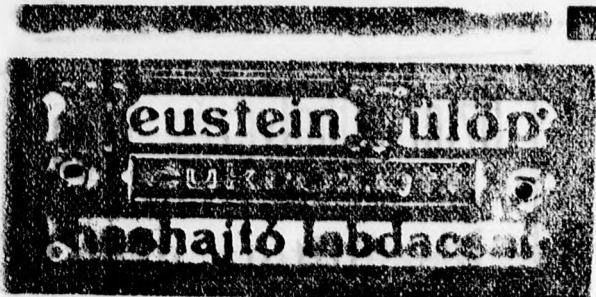
Valódi francia gummi-óvó-különlegességek eredeti párizsi csomagolásban. Árak kor. értékben! Tucatankint: 2, 4, 6, 8, 10, 12.

Legújabb, 1903. évi körül-belül 3000 díszes ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.

Keleti J.

orvos-sebészeti mű- és kötszer gyára. Alapítva 1878.

Budapest, IV. Koronaherczeg-u. 17.

melyek évek óta a legjobb eredménnyel használ-
tatván és a legkiválóbb orvosok által mint

gyöngéden hashajtó, feloldó szer
ajánlatnak, az emésztést nem akadályozzák. tel-
jesen ártalmatlanok, Cukrozott alakjuk végett a
gyermek is szívesen veszi.

Egy 15 pillát tartalmazó doboz 30 fillér
egy tekerés, mely 8 dobozt tehát 120 pillát tar-
talmaz, csak 2 korona é. 2.45 korona összeg elő-
zetes beküldése esetén egy tekerés bérmentesen
küldetik

Kérjük NEUSTEIN FÜLÖP
hashajtó labdacsaik.
Valódi csak ha minden doboz hátsó
oldala a törvényileg bejegyzett „Hell
Leopold“ védjegyünkkel, vörös fekete
nyomatással van ellátva. Védjegye-
zett dobozaink, utalványaink- és
csomagolásainknak a „Philip Neus-
tein Apotheker“ aláírást kell tar-
talmazniuk.

Raktárak Debrecenben: Balázs Ö. Füleky P. Miha-
lovics J., Muraközy L., Dr. Rothschnék, Tóth B.

NEUSTEIN FÜLÖP gyógyszerháza
a „Szt-Lipóthoz“ Wien, I. Bez., Plankengasse 6.

Csillogó és ragyogó karácsonyfa díszek.

Olcsó szabott árak.

Mentze Henrik ujdonságok áruháza
Piac és Szt-Anna-u. sarkán

A legolcsóbb és legjobb beszerzési forrás

Karácsonyi- és ujévi ajándékok

beszerzésére. Gyermekjátékoknak és a műiparnak legutolsó célszerű
ujdonságai itt vannak felhalmozva, melyek a legolcsóbb szabott árak
mellett állanak a n. é. vevőközönség rendelkezésére.

Játékok : valódi francia babák, babaágyak, szobák, konyhák
konyha felszerelési edények, lovak, puskák, kar-
dok, trombiták, különféle hangszerek és automatikus alakok, katonák,
vasutak, laterna-magikák, mindenféle Fröbel és társasjátékok, Ping-Pang

Háztartási cikkek : amerikai husvágók, reszelők,
kávédarálók, konyhakések, tálcák és aufsatzok, cukortartók, cognac-
készletek, konyhamérlegek, gyors- és teafőzők.

Eredeti orosz- és chinai teák főraktára.

Műiparárak : pénz, szivar és cigarette-tárcák, kézibő-
tartók, talidíszek és etagerek, fénykép keretek, tükrök, fésűk, kefék,
illatszerek és mindenféle toilett cikkek.

Csillogó és ragyogó karácsonyfa díszek.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Felhívás

a Debreceni Kölcsönös-Segélyező-Egylet

mint korlátolt felelősséggel alakult szervezet, alapszabályai értelmében

1904. január 1-én nyitja meg a **XXI-ik.** évtársulatot.

A szervezet célja, hogy tagjainak olcsó és heti befizetésekkel könnyen törleszthető kölcsönöket
nyújtson, továbbá hogy apró kötelező betétekkel a takarékoságra még a szegényebbnek is alkalmat
szolgáltasson.

Egyletünknek jelenleg 8000 tagja van, akik 12.000 betéti könyvecskével 75.000 törzsbetétet fizetnek
Törzsbetét tőkénk 5 millió koronát tesz, melyet tagjainknál kölcsönök-
ben helyeztünk el.

Minden belépő aláírásával kötelezi magát, hogy a jegyzett törzsbetéteket hetenként, vagy előre több
hétre pontosan befizeti.

== Egy törzsbetét 40 fillér (20 kr.) heti befizetésre kötelez. ==

Egy-egy évtársulat 6 évre alakul, melynek leteltével az évtársulat felszámol és minden tag befizetett
összegén kívül a hat évi haszoneredményből törzsbetéteinek arányában reá eső részét megkapja és így az élvezett
kölcsön után fizetett kamatainak nagy része is visszatérül. — A felszámolásnál mutatkozott haszoneredmény
mindenkor **a befizetett összeg 6% kamatos-kamatjának felel meg.**

A szervezet egyenlő jogu tagja az is, a aki egy vagy több üzletrész fizetésre kötelezi magát.
Egy üzletrész értéke 120 korona, mely havonként 5 koronás vagy tetszés szerinti nagyobb
részletekben befizethető.

Üzletrész váltható minden hó 5 ig és minden év december haváig felmondható.

A haszoneredmény az üzletrészek fizetése arányában minden évben a közgyűlés után kifizetik
Kölcsönök üzletrészek alapján is adatnak.

Minden tag a belépéskor, minden egyes törzsbetét vagy üzletrész után egyszersmindenkorra 40 fillér
20 kr.) beiratási díjat fizet, mely a tartalékok gyarapítására fordítatik. A veszteségi és segélyalapok összege
már 110.000 koronát tesz.

Elsőrendű bekebelezések mellett a kölcsönök 12 évi visszavizetésre is adatnak. — Ily
esetekben 2 korona betét után 1400 korona kölcsön adható.

Kivánatra a kamatok január hó 1-től heti részletekben is befizethetők. Ily esetekben a ka-
mat és heti részlet együtt fizethető.

Akik ezen kedvezményt igénybe venni óhajtják, kéretnek, hogy ezen kívánságukat szervezetünk
helyiségében mielőbb bejelenteni sziveskedjenek.

Debrecen, 1903. november hóban.

Fenyéry Zádor Lajos,
elnök.

Dr. Szántó Sámuel,
igazgató.

Uj betéti könyvecskéek válthatók az egylet helyiségében,
(Zádor Lajos házában, **Kossuth-utca 11-ik szám** udvari keresztépülete, első emeletén.)

■ Heti befizetések a jövő évre már most elfogadtatnak. ■